Contributed by Dominique Angeline en Jean Peltier
woensdag, 17 november 2010 -

Op 4 oktober brak het bassin van vervuild water in het aluminium bedrijf te Ajka, ten westen van Boedapest. Een vloed van giftig slib overspoelde zeven nabijgelegen dorpen, er vielen acht doden en er waren meer dan 150 gewonden.

De dijkbreuk veroorzaakte een vervuiling van de Donau en vernietigde bijna volledig het dorpje Kolontar. De getroffen bewoners begonnen dadelijk hun huizen schoon te maken en dit zonder enige bescherming tegen het slib dat giftige en bijtende stoffen bevat. De gevolgen hiervan waren echter niet onmiddellijk merkbaar, pas later kregen ze last van brandwonden. Deze giftige stoffen kunnen ook door de huid dringen en later kankers en misvormingen in kinderen veroorzaken.

Op korte termijn zijn de gevolgen van de ramp catastrofaal. Het riviertje de Marcal was als eerste getroffen, alle vissen zijn er gestorven en er zit geen leven meer in. Dan heeft de vervuiling de Donau bereikt, de gevolgen hiervan zijn moeilijk in te schatten. Het gevaar bestaat dat ook het grondwater wordt vervuild waardoor de drinkwatervoorraad van de streek wordt bedreigd. Wanneer de modder opdroogt is er een nieuw gevaar: de inwoners riskeren dan het stof van giftige stofwolken in te ademen.

Ook op middellange en op lange termijn zullen de gevolgen tastbaar blijven. De modder bevat verschillende soorten “zware” metalen. Dit zijn zeer stabiele vervuilende producten die zich nu in hoge concentraties in het akkerbouwland van de streek bevinden en ze kunnen daarin niet geneutraliseerd worden. Ze zullen dus zeker niet vlug verdwijnen en ze zullen de aarde onvruchtbaar maken. Men zal een strook van 100 km breed moeten behandelen en op de vervuiling van het grondwater bestaat er geen antwoord.

Ook voor de waterlopen zijn de gevolgen van lange duur. Met doorsijpelend water van de velden, na regen of irrigatie, zullen de giftige stoffen in de rivieren terecht komen. Het bodemslib van rivieren, meren en van de zee, absorbeert de vervuiling maar die stoffen komen daarna langzaam vrij in het water en kunnen de organismen doden die het spul opnemen via de voedselketen.

Welke menselijke en sociale toekomst is er nog voor de boeren van de streek van Ajka die hun land

en hun akkers hebben verloren en nu levenslang “werkloos” zijn geworden? Welke toekomst is er nog voor een streek met onvruchtbare grond en met vergiftigd grondwater tot aan de Donau?

Privatisering van de winst en socialisering van het verlies

Het bedrijf Magyar Aluminium (MAL), verantwoordelijk voor de ramp, werd enkele dagen na de catastrofe opnieuw genationaliseerd – dat gebeurde zeer snel en overhaast – door de Hongaarse Staat die het bedrijf in 1995 had geprivatiseerd. De schadevergoedingen geschat op 76 miljoen Euro, zullen dus uitbetaald worden met overheidsgeld.

MAL is ontstaan bij de privatisering van de Hongaarse mijnsector in 1995, na de val van het “reëel bestaande socialisme” in Oost-Europa. In Hongarije werken er 1.100 arbeiders voor het bedrijf dat 12% van de Europese markt voor aluminium bezit en 80% van zijn productie uitvoert.

MAL heeft zijn voordeel gedaan met de neoliberale politiek, het heeft zoveel mogelijk winst gehaald uit de extractie van bauxiet, het erts waaruit aluminium wordt gewonnen. Hierbij werden geen beschermende maatregelen genomen voor het milieu, en dit met medeweten van de overheid, zoals de milieugroepen aangeklaagd hadden. Die overheid had barsten vastgesteld in het verzamelbekken maar het bedrijf werd niet gedwongen die barsten te dichten om de veiligheid van de omwonenden te verzekeren.

MAL, waarvan de eigenaars tot de rijkste families van het land behoren, stelden bij het begin van de crisis een schadevergoeding voor van ongeveer 360 Euro’s per gezin! Die houding van totaal misprijzen werd door de mensen met verontwaardiging afgewezen.

De regering is de eigenaars van MAL dan ter hulp geschoten door het bedrijf te nationaliseren. Maar morgen, wanneer de zaak zal gekalmeerd zijn, en alle schadevergoedingen met geld van de Staat zullen betaald zijn, zal de regering het bedrijf ongetwijfeld opnieuw privatiseren!

De “ijskoude wateren van de egoïstische berekening” van het kapitalisme lijken sterk op een waterval van rode modder.